

ESPLAI

IL·LUSTRACIÓ CATALANA

INVITACIÓ A LA FOTOGRAFIA

Irresistible, venint de la noia gentil que ens enfoca amb el seu aparell fotogràfic

Preu del número: 75 cèntims

CARICATURES, ANECDOTES I CURIOSITATS

RATES FACCILOSES

A Washington, la Casa Blanca no sap com desfer-se de les rates.

La guerra a les rates és una de les ocupacions regulars de l'equip—compost de cinquanta-vuit persones entre homes i dones—encarregat de mantenir l'estada del president Roosevelt en un estat d'ordre perfecte i de perfecta netedat.

La Casa Blanca és un gran edifici de 56 metres de llargada per 28 d'amplada, amb quatre pisos.

Es vella, i això la fa molt apreciada de rates i ratolins.

A més, té grans conduccions que porten a l'edifici els tubs de la calefacció i que són veritables avingudes per a les rates.

Això obliga a una cacera perpètua d'aquests intrusos indesitjables, combatuts diàriament per les trampes, els líquids asfixiants o emmetzinats i ocasionalment per experts enviats del servei públic de la higiene, que empenen mitjans més enèrgics encara.

ABISSÍNIA, ETIOPIA, ERITREA

El nom d'Abissínia ve del mot àrab «habescha», que significa «multitud», en una accepció menyspreadora.

L'Etiòpia és, etimològicament, el «país de la gent de rostre torrat».

Els geògrafs de la Grècia antiga designaren amb el nom d'Aitíopia tots els països poblats de negres en el veïnatge de l'Egipte.

No fou fins l'1 de gener de l'any 1890 que Itàlia batejà «Eritrea» el territori que ocupa en la ribera sud-oest del mar Roig, anomenat en altres temps mar eritreana, del grec «eruthros», que vol dir «roig».

RETORN DE VIATGE

—Mira, nena, et porto un record del Caire.

ELS VAMPIRS DELS ANDES

Existeix als Andes la vall dels vampirs.

Aquestes horribles bèsties són unes rata-pinyades de petita talla que claven unes mossegades que algun cop són mortals.

El seu atac s'adreça als dorments, amb la particularitat que en comptes de despertar la víctima, li fan el son encara més profund.

Els vampirs tenen el costum d'escopir la sang tan bon punt acaben de xuclar-la.

AUDITORS DE CLIN

Suposem que una orquestra toca en un teatre ple, després d'haver assajat en un local buit. Indubtablement, observaran que la manca o presència d'un públic modifica sensiblement les condicions materials de l'acústica.

Les orquestres de la ràdio que toquen per a milers d'auditors, han d'actuar sempre en un local buit, i aquesta circumstància perjudica forçosament la seva sonoritat.

Calia posar remei a aquesta deficiència. Com?

La Casa de la Ràdio de Londres ha trobat la solució.

Les seves orquestres toquen en un local davant una estesa de butaques encoixinades de tal manera, que representen exactament la facultat d'absorció acústica d'uns espectadors reals.

—Ah! Vostè ve de Chamonix? Ja deu haver vist les neus eternes.

—No. Encara no era el temps.

ELS COMETES DE 1935

L'any 1935 serà particularment ric en cometes, ja que fins al desembre se n'hauran vist vuit.

Dissortadament, seran tots petits; difícilment observables.

Cinc d'ells no foren descoberts fins a llur darrera passada per la nostra atmosfera, és a dir, fa cinc, sis, set o vuit anys.

Un altre d'aquests cometes de l'any, descobert el 1911, s'ha tornat a deixar veure el 1919 i el 1927.

El que s'observà per primera vegada al Cap el dia 2 de desembre de l'any 1915, no ha estat tornat a veure, per més que ha d'haver passat prop nostre l'any 1928 i el 1932.

El degà dels cometes (en les taules d'observació) és el Tempel II, descobert l'any 1872, que ha estat vist ja vuit vegades, i que na de tornar a visitar-nos el desembre d'aquest any, 1935.

UN ROBOT MES PERFECCIONAT

Ha estat concebut per un anglès, el professor Harry May, de Londres.

Es un home mecànic que obeeix la veu i àdhuc respon a certes preguntes.

Si se li diu: «Dret!», s'aixeca. «Aixequeu el braç esquerre», executa a l'acte aquest moviment. Si se li pregunta: «Quina edat teniu?», respon amb veu sepulcral: «40 anys».

Aquest robot és accionat per un oscil·lògraf elèctric, el qual, segons les modulacions de la veu, acciona de diversa manera el motor que posa el mecanisme en moviment.

EL PONT DE L'OBLIT

Es un pont nou construït damunt el Save, entre Belgrad i Zemun, que ha trobat un empleu en el qual els constructors no haurien pensat mai.

Ara s'ha fet costum, en els minyons de Belgrad, en acabar els anys d'escola secundària i passats els darrers exàmens, anar en grup al pont nou.

Cada un d'ells fa un paquet amb els llibres d'estudi, als quals ajunta la gorra negra, insígnia dels estudiants i amb un gest vigorós el llença a les aigües diligents del Save.

Aquesta cerimònia va acompanyada de discursos tan pomposos com enèrgics, en els quals, adreçant-se a l'ombra dels autors clàssics, se'ls promet no rellegir mai més llurs obres.

A veure si el govern de Belgrad haurà de decretar l'enrunament del pont, per tal de vetllar per la cultura del país!...

ORIGEN DEL MOT «QUIRAT»

El mot designador del pes per a les perles i pedres precioses ve del gra de l'arbut «Erythrina coralladendron», que presenta una regularitat de pes remarcable.

A l'Índia en diuen «Kuara».

El pes del quirat, que d'ençà de l'any 1871 corresponia exactament a 205 mil·ligrams, fou reduït, alguns anys abans de la guerra gran, a 200 mil·ligrams.

UN FET DIVERS

Es tant el desenrotllament que ha pres el delictes, que en un judici oral s'ha pogut sentir aquest diàleg enginyós, afavorit per l'envitricollament de les penes i els delictes.

—I a més —observa el fiscal— estàveu armats...

—Dispensi, però...

—No ho negueu. Us trobarem al damunt dos revòlvers.

—Es que els havia robat.

—I això, què vol dir?

—Es una circumstància atenuant l'haver-los robat.

—I ara?...

—Sí, senyor; no eren armes... eren botí.

GANES D'AMOINAR

—La nova línia de ferrocarril passarà precisament pel barri de la vostra masia.

—Bé, bé, però no es creguin que cada vegada que passi el tren jo hagi de sortir a obrir la porta...

PER TAL DE BEURE FRESC

Als escandinaus, encara que no habitin uns països xarodoros, els plau beure fresc i com que consideren que posar terrossos de gel dintre la beguda és un procediment sense cap garantia higiènica, van a adoptar definitivament «la taula de cafè refrigeradora».

Es tracta d'una taula com totes, però que en el centre té una cavitat plena de neu carbònica i gel ordinari barrejats, de manera que impossibiliten la fusió deguda a l'aire calent exterior.

Els consumidors poden ficar a voluntat llurs vasos dintre aquesta neu a l'abast.

La pensada és ben curiosa i molt fàcil de realitzar.

—Enriqueta, avui ha deixat la gàbia del canari oberta.

—De debò? I ha fugit?...

—No, però ja ha estornudat tres vegades.

PARAVENT

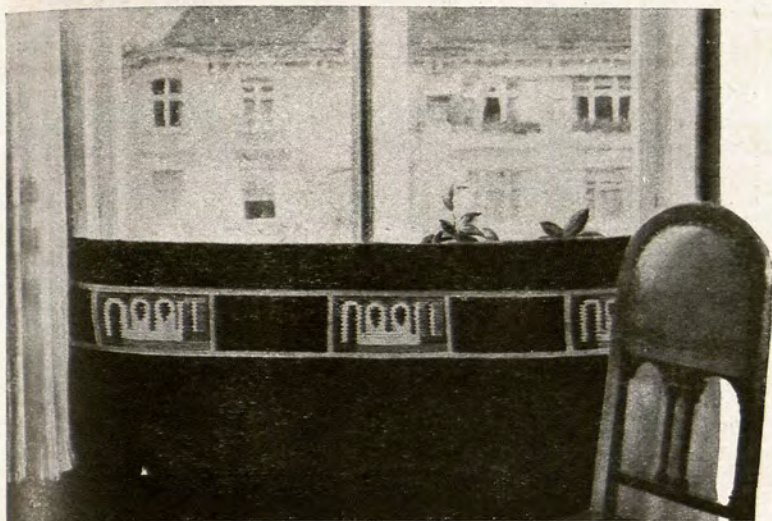
Mentre els dies avancen i fan fugisser l'estiu, com faran fugisser la tardor, bo serà pensar en les hores fredoliques que haurem de passar moltes vegades ran de balcó esguardant, viures a través, els carrers plens de neguit.

En l'aquietament de l'habitació, mentre la labor serà en les nostres mans, sentirem el fil d'aire que ens arriba a molestar en esmunyir-se per l'es-

No haurà de pujar més enllà d'on arribi la nostra espatlla quan, asseguts, serem al seu redós, i no haurà tampoc de caure sota la nostra mirada, sense que les nostres mans no hi hagin aportat algun motiu que, en trencar la monotonia del teixit, llis, vingui amb el seu dibuix a acreditar el nostre gust i la nostra habilitat.

El gravat companyó d'aquestes ratlles, ve gentilmente a fer aclarides les nostres paraules.

Guaitem com una cadira, un estor i

cletxa escadussera. Per a aquest cas, un adornament de l'ample finestral de la casa moderna, un paravent, roba, vellut o camussa artificial suspesa de llarg a llarg, serà d'alta utilitat.

el finestral mateix que hi són reproduïts, ens donen idea exacta de la proporció que ens estalviarem de detallar, després de la petita afusió que més amunt hi hem fet.

Ara, però, pel que fa a la tècnica emprada en la consecució del dibuix, franja que dona caràcter al paravent que publiquem, és cosa que no podem negligir.

Diguem que és originada per una broderia de llana a punt d'espiga, establerta, naturalment, damunt canemàs, que, aplicat inicialment a la roba mateixa, va rebent el treball de l'agulla.

Un cop ha acabat aquesta la seva cometa, cal retirar amb compte els fils del reticulat del canemàs, per tal que el motiu ornamental quedi fitat directament en el que constitueix el fons del paravent.

Un petit detall de confecció el dona el nostre dibuix complementari, en el qual uns mateixos números assenyalen identitat de colors, així com les petites ratlles, ratlles amb punts que les fan vistents o sinuoses, assenyalen amb la seva pròpia identitat, una altra simpàtica identitat de coloració.

La combinació de la vermella de mig to (1), grisa blavenca (3) i beige (4) per als grans espais amb l'additament de la vermella fosca, vermella

groguenca, blava fosca i un poc aclarida per als punts complementaris, és la que donarà caràcter al dibuix del paravent, que durà la recordança de treballs que ens arriben de terres orientals i criden la nostra atenció per llur virolat exotisme.

Dos nous models — que s'assemblen extraordinàriament a la moda de l'any 1912 — presentats a Auteuil

SOLS
després d'haver rentat amb

NEVA

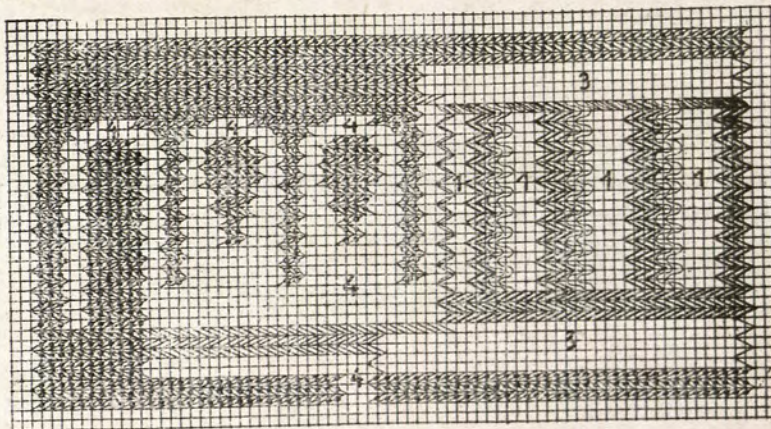
sabrà com queden les llanes, les sedes i els cabells ben rentats.

Perfecta Netedat,
Suavitat i Brillantor Natural.

Els resultats del NEVA no es poden obtenir amb cap altre producte per a rentar. **NEVA** no conté sabó, ni matèries alcalines.

JACINTO SALA, S. A.
(Fàbrica a Cornellà)
Apartat 686 · Barcelona

UN OCELL LETARGIC

El Zoo de Londres acaba d'adquirir l'ocell que dorm més fort.

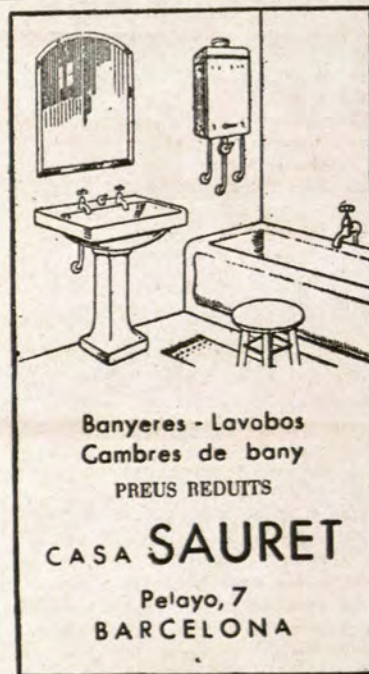
El papús el designen amb el nom de «boca de granota».

Es tracta d'un ocell de nit les menes preferides del qual són rates i rèptils.

De dies dorm tan fort, que se'l pot agafar sense despertar-lo.

Alguns exploradors han explicat que si molts d'aquests volatils es troben junts dormint en un arbre i que un d'ells és mort d'un tret de fusell, els seus companys resten en la més perfecta inconsciència de la tragèdia ràpida i sorollosa de la qual llur veï acaba d'ésser la víctima.

Justifica la designació papuana, el fet que la boca d'aquest ocell és tan gran, que un observador londinenc i humorista ha pogut dir «que dona la impressió que va a fer el tomb complet del cap».

CINEMA

PARAL·LEL ENTRE EL TEATRE I EL CINEMA - L'INTERPRETACIÓ I LES SEVES CARACTERISTIQUES - ARTISTES, FIGURANTS O EXTRES

D'ençà que el cinema espanyol ha pres l'increment que es mereixia, encara que el trobem poc, nosaltres, ha suggerit pel magí de cada espanyol la mateixa reflexió: Que el cinema espanyol es ressent, més que tot, de la interpretació; ja que aquesta és completament teatral.

No és que estiguin mancades de fonament aquestes opinions, no, puix que gairebé tothom s'ha donat compte d'a-

els sentiments, es tradueixen pel sol joc de la fisonomia; els moviments facials guarden correlació perfecta amb els sentiments íntims. Visió pura, suggestió, elocució d'imatges, són les característiques de l'acció que apareix a la pantalla.

D'altra part, la vida de l'artista de teatre és sedentària, mentre que el cinema exigeix un dinamisme accentuat. Davant l'objectiu pot ésser indispensable, nedar, franquejar precipicis, pilotar un avió, actuar a 20 graus sota zero, descendir a una mina, realitzar correctament qualsevol esport difícil, treballar a les anelles, prendre una corba a 90 l'hora, executar proeses d'alpinisme, dormir a la llum de les estrelles, passar una sèrie de fatigues, que no

James Cagney, que durant la passada temporada protagonitzà "Por el mal camino", ens mostra les seves aficions culinàries

questa falla tan greu, la primera que caracteritza en una nació on tot just es comença a fer cinema. Però ja hem dit manta vegada que la culpa no és dels actors. Aquests, en començar a rodar un film, es lliuren en tot i per tot al director artístic, el qual té cura de descontrolar-los en totes llurs accions i posicions, i és, així mateix, qui els fa viure el personatge que representen. És el director qui s'encarrega que un actor gesticuli teatralment o cinematogràficament, i és a ell a qui recau tota la responsabilitat del film.

De totes maneres, però, existeix un paral·lel entre el teatre i el cinema, i és això el que mirarem de definir primerament. El caràcter del teatre és ésser un art vocal i d'expressió, mentre que el cinema és, preferentment, un art visual. Si bé des de l'aparició del film parlant existeixen certs contactes estrets entre ambdós, no és possible que es prestin a confusió. L'objectiu, la cadència de la impressió, el ritme de la projecció, exigeixen actituds, gestos físicòmics particulars i una mímica especial. La sobrietat reemplaça la gesticulació. Les idees,

es somnien entre bastidors. Ningú no negarà que són molt pocs els còmics posseïdors de tal educació física.

La imatge priva davant de tot en cinematografia, i a ella estan subordinats els personatges; d'aquí la necessitat imprescindible d'un físic adequat. Gràcies al seu aspecte, alguns artistes mancats d'altres dots han pogut fer-se un nom; el *metteur en scène* s'ha encarregat de donar vida a aquestes marionetes, la qual cosa no és possible en el teatre.

Els intèrprets responen inexorablement a les necessitats de l'escenari; els equivalents del teatre apareixen a tota producció cinematogràfica; l'etern galan jove, primera actriu, i al costat d'aquesta parella, simbolitzadora de l'amor triomfant, els personatges sericsos, l'antipàtic traïdor, etc.

Entre la interpretació cinematogràfica i la teatral, encara que no incompatible, existeixen diferències ben accentuades.

No obstant, són bastants els artistes de cinema procedents del teatre. En els països d'indústria avançada, les escoles cinematogràfiques creen o perfec-

Mary Astor, la bella i veterana artista del cinema mut, que triomfa plenament encara, sota la signatura de Warner Bros-Firts National

cionen els artistes que es dediquen a evolucionar davant l'objectiu.

Els tipus del cinema són tan diversos com els que es troben a la vida, i d'aquí que el físic de cadascú limiti el seu camp d'acció. El cas d'un Lon Chaney, transformant-se en els personatges més oposats, és rar. Lletjos, joves, bells, vells, rossos, morens, geperuts, torts, coixos, nans, gegants, petits, deformats, vulgars, distingits, camperols, ciutadans, aspectes originals, tots troben un dia o altre il·lustració en el cinema.

L'especialització de l'artista dins un tipus determinat, però, requereix una constant renovació, un esperit permanent de creació, sota pena de fracàs. És aquesta una de les causes d'extinció de certes estrelles, que desapareixen de la circulació un bon dia i després no tornem a sentir parlar d'elles.

Les professions més heterogènies han alimentat els Estudis, i són molts els artistes procedents d'empleus corrents: cambrers, pianistes, professors d'orquestra, actors, models de pintors, decoradors, treballadors manuals de totes classes, oficinistes, militars, maniquins, ballarines, dibuixants i fins aristòcrates.

Els artistes del film es recluten amb la intervenció i l'acord del *metteur en scène* i el director de la producció.

Els contractes d'artistes es fan de diverses maneres; no obstant, les grans empreses solen fer-lo per anys, la qual cosa representa l'avantatge de costar més barat i de retirar els beneficis de la publicitat feta al voltant del nom d'un actor. Evidentment que això suposa un programa de producció important que pot ocupar els actors així enrolats sense cap interrupció.

Hi ha l'inconvenient que aquella es ressent de la uniformitat exigida per les característiques pròpies de l'actor contractat. Per obviar-lo, moltes empreses acostumen a realitzar l'intercanvi de llurs actors. No parlem de les

altres combinacions particulars imposades amb el cinema sonor, relacionades amb l'idioma i relatives al país on el film haurà d'ésser explotat comercialment.

L'acord entre la direcció de la producció i els artistes es fa, ja sigui per contracte, o bé mitjançant lletra, en els quals es preveu la duració, la remuneració, desplaçaments, publicitat, dret de pròrroga i indemnització en cas d'incompliment. A Alemanya s'aplica el sistema del «cachet», és a dir, el pagament a la jornada, amb el qual poden utilitzar-se en bones condicions econòmiques actors de gran valor, mitjançant una bona organització de treball.

Seguirem un altre dia sobre aquest tema importantíssim de la tria i contracte d'artistes i mètodes de treball de les empreses. — G. M.

Inversions en valors de
Renda fixa
Renda variable
"Dobles" en valors

L. GOMIS

CORREDOR DE CANVI I BORSA

FONTANELLA, 15 TELÈFON: 14644

IL·LUSTRACIO CATALANA SETMANAL

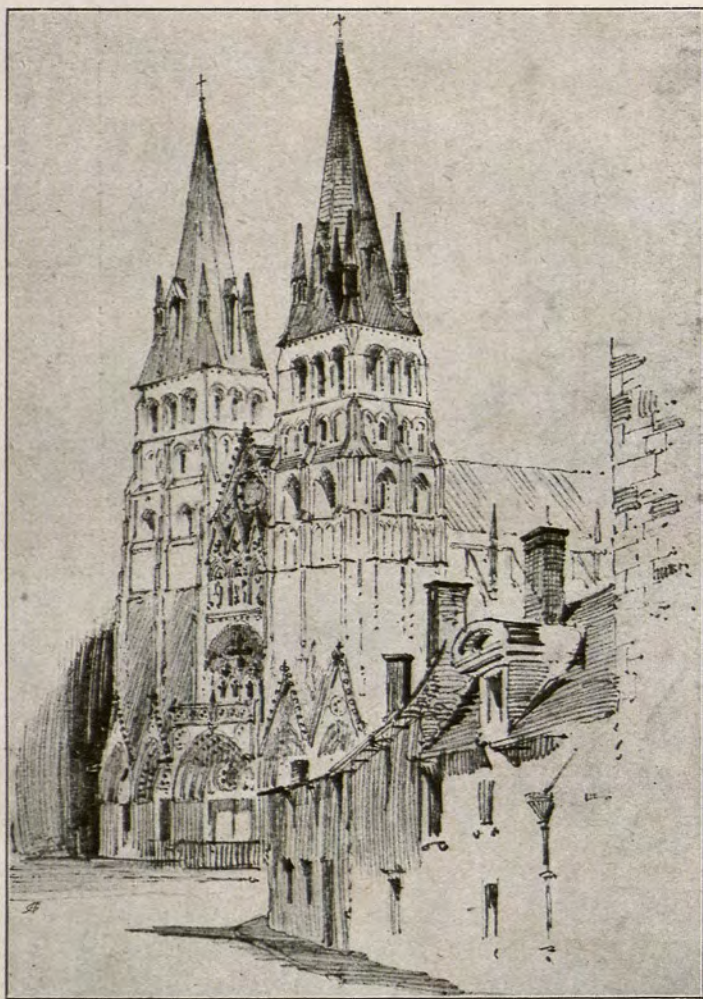

CONGRÉS DE LES JOVENTUTS CRISTIANES A BÈLGICA

A la part superior, el Cardenal Verdier i el Primat de Bèlgica, Monsenyor Van Roey, durant la celebració de la Missa a l'aire lliure a Laeken. — A la part inferior, el Primat de Bèlgica és aclamat per les joventuts feijocistes, que en nombre de més de cent mil es reuniren a Brusselles. — (Fotografies Keystone)

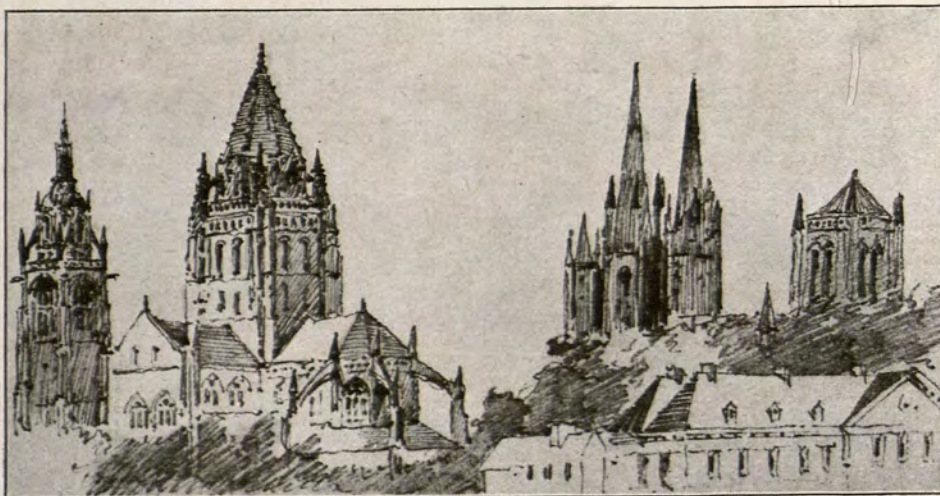
LES CATEDRALS GÒTIQUES FRANCESSES

No sempre, a l'art gòtic, se li ha concedit — en el moviment històric de les Belles Arts — el lloc d'honor que li correspon, comparable solament amb els moviments àlgids a què ateny de clar en clar, en el curs dels segles, la concreció material de l'esperit humà. Molt s'han cantat i enlaira les bel·leses i perfeccions de l'art clàssic pagà, deixant en darrer terme l'estudi del meravellós art occidental cristià, del qual se n'han dit molts pensaments, donant-li qualificatius ben poc adients a la seva bellesa, grandiositat i gosadia. L'art gòtic, nat a França, té el gran valor d'ésser la primera i ben brillant manifestació d'un art

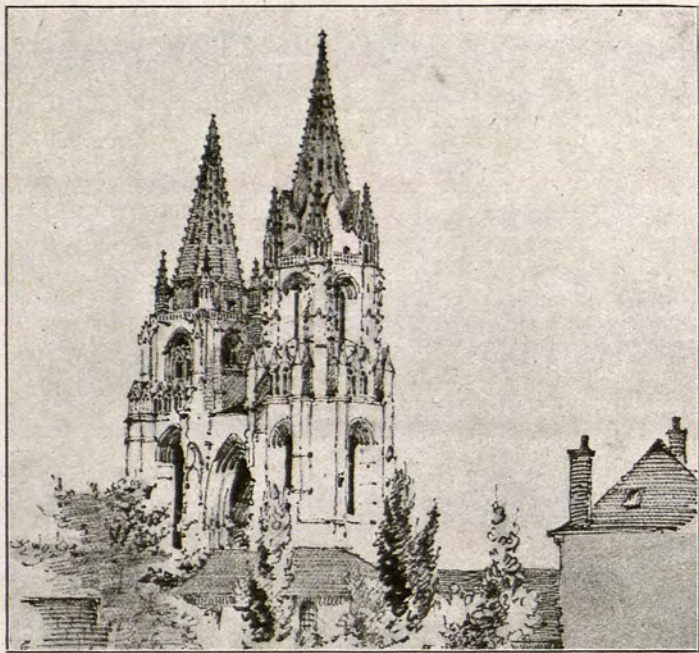

La catedral de Bayeux

purament occidental, emancipat de les tuteles orientals de les quals depengué, fins aquell moment, l'art de tot el món civilitzat. No és, solament, una fase evolutiva, normal, de l'art i dels problemes constructius que calia resoldre, sinó que va estretament lligat amb l'esperit del poble que, en un moment interessantíssim de la història, ens dona l'exemple més viu i la més clara lliçó del que pot la fe quan uneix tots els individus sota un mateix ideal; al mateix temps, el sentir-se rellevat ja de feudalismes militars i monàstics, podent donar lliure expan-

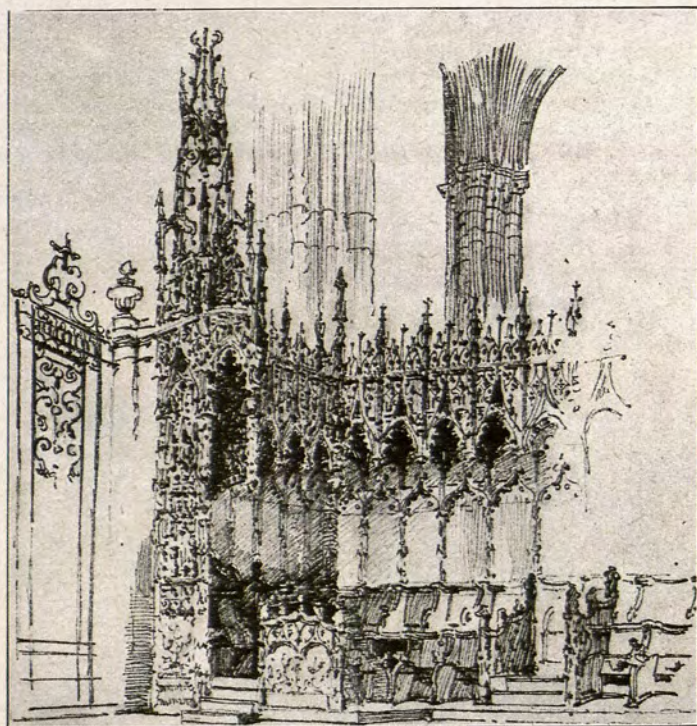

Els campanars de Coutances

La catedral de Soissons

sió al seu arborat entusiasme i emulació, culmina amb una florida esplendorosa de catedrals esplèndides. (El nom de cada una de les quals: Noyon, París, Bourges, Chartres, Reims, Amiens, etc., etc., és

Un artístic detall del magnífic cor de la catedral d'Amiens

prou per a omplir de prestigi i pregonar la fama dels homes que la bastiren.

Cal saber mirar, admirar i comprendre l'art, la gosadia i entusiasme que cal per a aixecar en el breu espai de dos segles aquell bé de Déu de catedrals que són avui l'admiració dels artistes i dels economistes que, en fer càlculs del que costaria l'erecció d'una sola d'aquelles catedrals, es queden escruixits de com una societat més reduïda i pobre que la d'avui, fos capaç d'aixecar aquelles meravelles granítiques. Els somnis d'aquells humils arquitectes laics, Pierre de Montreuil, Robert de Luzarches, Tomàs Cormout, Renat i molts d'altres, els noms dels quals són malauradament desconeguts, són realitzacions que poden parangonar-se amb les bel·leses de l'Acropolis i els seus noms brillen al costat dels de Fídias, Menesicles, Ictinos...

Malintencionadament s'ha dit que l'art gòtic és decadent i bàrbar.

Com pot ésser decadent i bàrbar un art on tot és inspiració, càlcul, mesura, proporció i refinament dut fins al darrer extrem? Aci, l'escala de proporció és l'home, i tot està supeditat a ell, com a mesura que és de totes les coses; aci la fantasia i la naturalesa s'uneixen formant un tot i on, a més, l'element estructural és convertit en element de bellesa. Es això propi de bàrbars? Es això una simple evolució de l'art i del temps? Això és quelcom més i més gran: és una alegria i un anhel de superació i elevació espiritual plasmat en un arborament de pedres que esdevenen etèries projectant-les fins al si dels núvols en les primilades i àgils agulles dels seus campanars que es perden en la frondositat de la llum, on sols poden ésser admirades per uns ulls paradisiacs.

N. V.

LA LLEGENDA DE SANT EUSTAQUI

El primer nom d'Eustaqui era Plàcid. Era comandant dels guàrdies de l'emperador Trajà. Tot i ésser gentil, no deixava d'ésser misericordiós. La seva esposa era igualment pagana i llurs dos fills foren criats i educats segons la pròpia condició. Un dia, havent sortit de caça, trobà un ramat de cérvols, un dels quals, el més gros, eridà l'atenció d'Eustaqui. Aquest va separar-se dels seus companys i perseguí el cérvol bosc endins, sense aconseguir atrapar-lo.

El cérvol pujà dalt d'una roca i Plàcid s'hi atansà per tal de caçar-lo i aleshores observà que entre les banyes li brillava, amb claror més forta que la del sol, una creu. El cérvol, com en altre temps la somereta de Balaam, parlà i digué: «O, Plàcid, per què em persegueixes? Es per la teva salvació que he pres la forma d'aquest animal. Sóc Jesucrist, al qual tu serveixes sense conèixer-me. Les teves almoines han pujat fins a Mi i he vingut a caçar-te, quan tu pensaves caçar un cérvol.»

Plàcid, en oir aquests mots, caigué de cavall sense sentits i no retornà en si fins al cap d'una hora, i llavors digué: «Digueu-me qui sou per tal que jo cregui en Vós.» El cérvol contestà: «Jo sóc Jesucrist, qui féu el cel i la terra, qui separà la llum de les tenebres, qui ordenà els temps, els dies i els anys, qui creà l'home del llim de la terra, qui ha viscut sobre la terra per a la salvació de l'home, qui ha estat crucificat i sepultat, i ressuscità el tercer dia.» Plàcid, en oir aquests mots, caigué de nou en terra i va dir: «Jo crec, Senyor, que Vós heu fet totes aquestes coses, i que convertiu els que estan en l'error.» I el Senyor li respongué: «Si creus, vés a cercar el bisbe de la ciutat i demana-li el baptisme.» I Plàcid respongué: «Voleu, Senyor, que ho digui a la meua esposa i als meus fills, per tal que ells creguin també en Vós?» I el Senyor contestà: «Instrueix-los a fi que siguin pu-

"Cacera". — Fragment del frasc "El triomf de la Mort"
Pisa, Camposanto.

rificats amb tu. Retorna demà per tal que Jo em manifesti de nou i t'anuncii amb més amplitud les coses futures.»

Quan arribà a casa i ho explicà a la seva esposa, que ja era al llit, aquesta exclamà: «La nit passada jo també el vaig veure i va dir-me: «Demà, tu i el teu marit i fills vindreu a Mi.» I jo crec que era Jesucrist.»

A mitja nit es presentaren al bisbe de Roma, el qual els rebé amb gran acontentament i els administrà el baptisme posant-los els noms d'Eustaqui a Plàcid, de Zeòspita a l'esposa, i d'Agapit i Zeòspit a cada un dels fills.

Al matí següent, Eustaqui anà a la caça, com de costum, i es separà dels seus companys per tal de retrobar la peça i anà al lloc de la primera aparició. Aleshores s'agenollà i arribant fins a tocar la terra amb el rostre, va dir: «Jo us prego, Senyor, de manifestar al vostre servent allò que li heu promès.» El Senyor li contestà: «Ets benaurat, Eustaqui, perquè has estat purificat per la meua gràcia i has vençut el diable; la fe et serà provada, perquè el diable, que tu has abandonat, s'arma i es prepara per atacar-te fortament. Cal, doncs, que sofreixis molt per a obtenir la corona de la victòria.»

Moltes foren les penalitats que hagué de sofrir Eustaqui.

La visió de Sant Eustaqui, per Pisanello. Galeria Nacional de Londres

Home de gran posició, va veure's reduït a la misèria. Per circumstàncies ben especials, va veure's separat de la seva esposa i dels seus fills, i sol, abandonat de tothom, com un altre Job, visqué lluny de la seva pàtria i dels seus, per un espai de més de quinze anys.

En aquells temps l'emperador romà va trobar-se atacat pels seus enemics, i els soldats que havien estat de la legió de Plàcid partiren a la recerca del seu antic comandant. Aquests el trobaren, però no el reconegueren, i havent-li preguntat si coneixia aquell il·lustre patrici, contestà que no sabia de qui es tractava. Tot amb tot, els legionaris es deien: «Mireu com s'assembla al que cerquem. I aleshores el reconegueren per una cicatriu que tenia a la testa, record d'una ferida rebuda en un combat dels molts que havia lliurat en la vida de soldat.

Els soldats li mostraren l'ordre de l'emperador, li lliuraren vestits riquíssims i el retornaren a Roma. Plàcid, així l'anomenaven els seus, veient que tenia pocs soldats féu fer una lleva i aleshores se li presentaren dos joves de molt bona presència que s'allistaren a la legió.

Presentada batalla a l'enemic, aquest fou vençut, i Plàcid ordenà que l'exèrcit reposés. El lloc del repòs era justament el poble en el qual vivia retirada l'esposa del comandant, el qual la creia morta, com també creia morts els seus fills, que eren aquells mateixos joves ben plantats que s'havien allistat a la legió, sens dubte per inspiració divina.

Amb gran acontentament es reconegueren i glorificaren Déu per la mercè que els acabava de concedir.

De retorn a Roma, l'emperador Trajà havia mort; el nou emperador, Adrià Arc, era molt cruel, i convidà Eustaqui per celebrar la seva victòria i el conduí al temple per tal que oferís sacrificis als déus en acció de gràcies. Eustaqui respongué: «Jo no tinc altre Déu que Jesucrist i no oferiré sacrificis als déus falsos.»

L'emperador, enfellonit, el féu conduir al circ amb la seva esposa i fills perquè fossin esquarterats per un lleó; però la fera s'ajocà als peus dels màrtirs i no els va fer cap mal. L'emperador manà dreçar una foguera, i quan fou encesa ordenà que hi tiressin els cristians. Eustaqui, la seva esposa i fills, després d'haver dit llurs oracions, entraren a la foguera, dintre la qual lliuraren a Déu l'esperit.

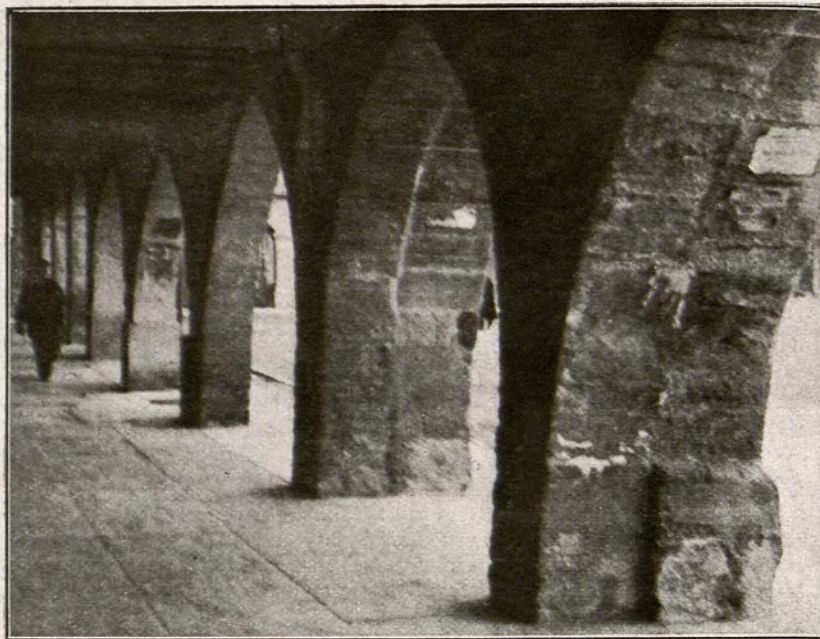
Tres dies després, els companys cristians anaren a recollir els cossos i els trobaren intactes. Aleshores els soterraren i en aquell lloc aixecaren una capella.

Aquesta és la llegenda de Sant Eustaqui, patró dels caçadors, el qual, segons les paraules del cérvol, quedà caçat per a la glòria del cel.

LA PLAÇA MAJOR DE VIC, AL PATRIMONI ARTÍSTIC DE CATALUNYA

Aquella tasca delicada i difícil, tan profundament patriòtica, que començà la Mancomunitat de Catalunya per a la conservació dels monuments de la nostra terra, i de revaloració de totes les coses materials que a Catalunya tenen un valor, és continuada amb èxit i amb l'aprovació de tot el poble, per la Generalitat.

Si aquell primer assaig que fou la Mancomunitat tingué les mans lligades en moltes coses — i especialment

Les voltes de la plaça Major de Vic tenen un encís indefinible, un altre dels nombrosos encisos de la capital de la Plana (Fotografia Arxiu "Mas")

La gent de la Plana acut a la plaça de Vic, i hi dona una vivíssima nota de color (Fotografia Arxiu "Mas")

en la part econòmica — i no pogué realitzar tot el que volia, la moderna Generalitat disposa de més amplitud d'acció i pot, indubtablement, anar més enllà.

Primer foren edificis històrics, monuments que s'enderrocaven pel temps; ara ja són nuclis sencers de població, el que la Generalitat posa sota la seva custòdia i diu: això s'ha de conservar.

En efecte, la Generalitat acaha de disposar la incorporació al Pa-

trimoni artístic de Catalunya, de la magnífica plaça Major de Vic, alguns edificis de la qual són veritablement magnífics.

La plaça Major de Vic mereixia aquesta distinció, perquè, a més d'ésser el nucli central de tota aquella Plana, del punt de vista de les activitats comercials, és com si diguéssim el cor d'aquella noble ciutat de Vic, de la qual bé pot dir-se que tota ella és un monument: un monument, per les seves pedres històriques, tan abundants; un monument, per les persones il·lustres que hi han nascut; un monument, per tota la seva història, tan brillant.

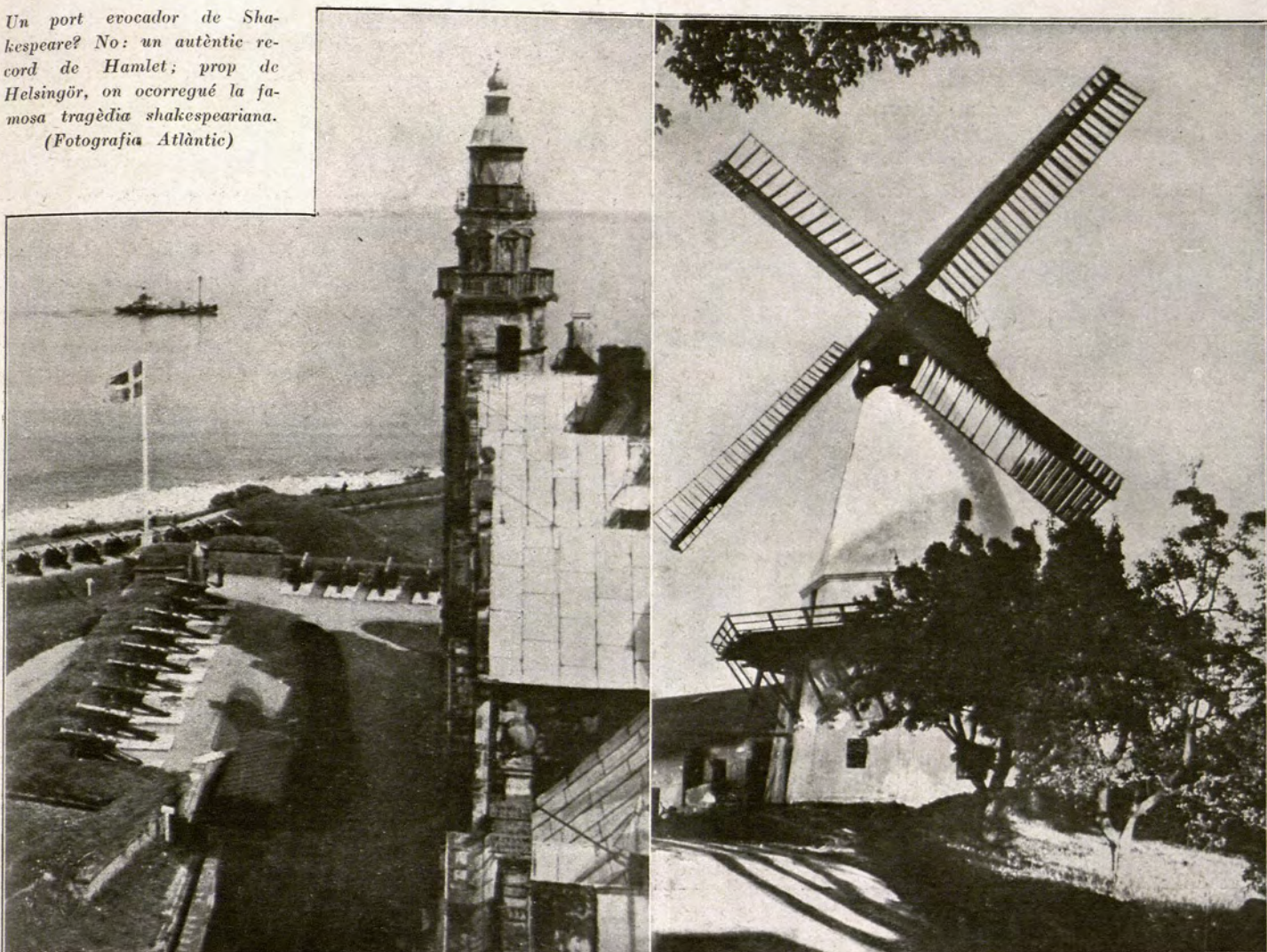
La plaça Major de Vic és una mostra del més pur tipisme català en aquesta classe d'edificacions. Una orla de porxos elegantíssims envolta la plaça. Aquesta és el nucli central de Vic i de la Plana, com hem dit. La Casa de la Ciutat hi porta tota la vida dels afers oficials; el mercat hi porta tota la vida dels afers comercials. I, a més, la calma d'aquell lloc, hi porta els ciutadans a deambular a la recerca d'una quietud i d'un repòs, a l'hora de cap al tard, quan el dia s'acaba i hom ja no més pensa en demà.

Es indubtable que hi ha a Catalunya alguns indrets que també exigeixen aquest honor de què acaba d'ésser objecte la plaça Major de Vic. És lògic que se'ls concedeixi també. A través de tot Catalunya, en les nostres ciutats, vil·les i pobles, hi ha un veritable tresor de coses boniques que cal salvaguardar. Que, sobretot, cal vetllar perquè no estiguin massa a l'abast dels homes. Cal que, damunt el nostre patrimoni artístic, vetllin persones que sàpiguen estimar aquestes coses i fer-les respectar.

Un aspecte parcial de la plaça Major de Vic, que la Generalitat incorpora al Patrimoni artístic (Fotografia Arxiu "Mas")

Un port evocador de Shakespeare? No: un autèntic record de Hamlet; prop de Helsingör, on ocorregué la famosa tragèdia shakespeariana. (Fotografia Atlàntic)

L'històric "Molí del diable", a l'illa de Seeland (Dinamarca), que tingué un paper molt important en la guerra del 1864, entre Alemanya i Dinamarca, ha estat totalment destruït per un incendi, aquests dies (Fotografia Atlàntic)

Davant el port de Copenhaguen hi ha aquest original illot, que, en altres temps, era un fort per a la defensa de la ciutat. Avui, el Trekoner — com s'anomena — és ple de restaurants i llocs d'esbarjo. Els canons s'han tornat ampolles de xampany

La humil tomba del gran poeta nacional de Dinamarca, Holger Drachmann, situada a les dunes de Skagen. Com que aquest indret és visitadíssim, ara serà urbanitzat decorosament, com demana la memòria del gran poeta

EL CINQUANTENARI DEL RIJKSMUSEUM D'AMSTERDAM

Aquest estiu del 1935 s'ha caracteritzat per una gran abundància d'exhibicions artístiques a tot Europa, moltes de les quals han tingut una gran importància.

A part la gran Exposició d'Art Italià de París, a Bruselles hi ha un

"Titus llegint", de Rembrandt, pintat el 1658. Pertany al Kunsthistorisches Museum de Viena, i està exposat a Amsterdam.

excellent conjunt d'art waló; a Rotterdam el Boymans Museum presenta una sèrie d'obres meravelloses dels mestres de l'Escola de Delft; a Parma s'ha inaugurat una exposició consagrada al Correggio; l'art religiós ha estat objecte d'Exposicions monogràfiques a Varsòvia, Praga, Carcassona i Grenoble; a Brusselles s'exposen unes sèries de pintures dels impressionistes francesos; a Copenhaguen l'art francès del

"El sopar d'Emmaus", un altre quadre famós de Rembrandt, exposat a Amsterdam. Procedeix del Museu del Louvre.

segle XVIII. Pel novembre, una gran exposició d'Art Xinès cloïa la temporada, d'una manera excepcionalment brillant.

De totes maneres, en aquest ram d'exposicions i museus és Holanda qui ocupa el primer lloc. A més de l'Exposició dels mestres de Delft, dos dels seus grans Museus, el de Rotterdam i el de La Haia han estrenat edifici. El tercer gran Museu del País, el Rijksmuseum d'Amsterdam celebra enguany el cinquantenari de la seva inauguració (13 de juliol del 1885), amb una exposició d'obres de Rembrandt.

El Rijksmuseum és un dels museus més intel·ligentment realitzats que coneixem. Conté una esplèndida col·lecció de pintura holandesa i un grup de quadres excel·lents d'altres escoles. A part de tot això, i d'una col·lecció ben interessant d'art gòtic del país, les seves sales contenen perfectament distribuït tot allò que pugui servir perquè hom es faci

"Titus — el fill de Rembrandt — vestit de monjo", un dels quadres més importants de l'Exposició d'obres del pintor holandès que té lloc al Rijksmuseum, d'Amsterdam, que n'és propietari.

càrrec de com fou la vida privada dels holandesos des de fa uns quants segles.

En les seves innombrables vitrines hi ha tot el parament de les velles cases holandeses. Totes les arts industrials hi tenen la seva — esplèndida — representació. Es a dir, que en les sales de la planta baixa del Rijksmuseum hi trobem tots els objectes que omplen els quadres dels mestres holandesos.

L'Exposició dedicada a Rembrandt amb què el Museu ha commemorat el seu cinquantenari, no serà com la dels mestres de Delft, una consagració. Rembrandt ocupa en la història de la pintura un lloc que ningú no pot discutir-li, i que per molt que se l'estudiï la qualitat de la seva obra no serà objecte de cap variació de valor.

Rembrandt van Jijn neix el 1606. El 1620 estudia a Leiden. Aquests temps d'estudis en aquella ciutat influïren en tota la seva obra. El pintor inicia tot seguit la seva formació en un sentit personal. A ell es deu l'adaptació a les seves pròpies qualitats del clar-obscur que l'italià Caravaggio imposa a la pintura europea i que cada país assimila d'una manera peculiar.

En Rembrandt l'assimilació es fa en forma d'una meravellosa valoració de la llum. Tota la seva pintura, els meravellosos gravats, fins els dibuixos, l'obra entera, existeixen en funció d'aquesta llum que Rembrandt domina com cap pintor ho hagi fet mai.

1631. Rembrandt comença a Amsterdam la seva carrera de pintor de moda. Es l'època dels primers retrats, fets segons el gust general.

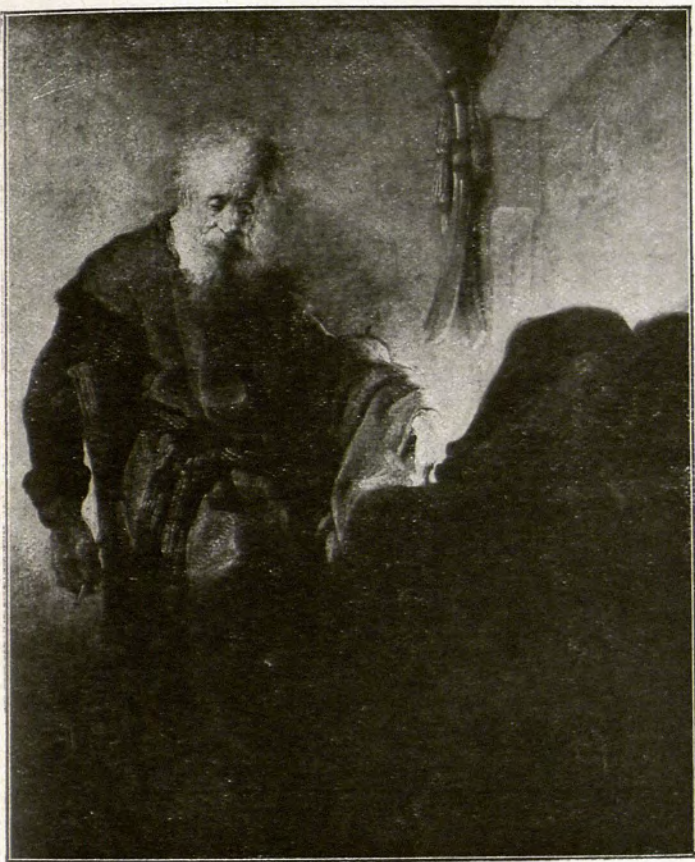
1634. Rembrandt es casa amb Saskia van Uylenburgh. La seva personalitat es va afirmant. Es en aquests anys primers d'estada a Amsterdam que pinta la *Ronda de Nit*, una de les seves obres més meravelloses, que és, alhora, una solució perfecta i revolucionària, per antitradicional, del quadre de corporacions tan característic de la pintura holandesa, gènere que té al Rijksmuseum una magnífica representació.

Entre 1640 i 1650 pinta Rembrandt la immensa majoria dels seus quadres bíblics. *El sopar d'Emaús*, que, procedent del Museu del Louvre, de París, s'exposa ara al Rijksmuseum, pertany a aquest període (1648).

El 1642 havia mort Saskia, la muller del pintor, i el seu segon ma-

leccions particulars. L'aportació d'aquestes darreres ha estat interessantíssima en permetre de conèixer unes quantes obres ben difícils de poder admirar.

El Museu de Gotha hi té un dels primers auto-retrats del pintor, el Museu Nacional Alemany de Nuremberg, l'impressionant *Sant Pau*

"Sant Pau a la presó", quadre de Rembrandt, procedent del Germanisches Museum, de Nuremberg

"Cap de noia", procedent de la col·lecció de Mrs. Lilian Haan, de Detroit, exposat al Rijksmuseum

a la Presó; la Col·lecció Albertina, de Viena, hi té una magnífica col·lecció de dibuixos; el *Kaiser-Friedrich Museum*, de Berlín, hi ha enviat dos quadres bíblics: el *Kunst-historisches Museum*, de Viena, aquell retrat de Titus — el fill del pintor — llegint; el mateix *Rijksmuseum* dos dels seus millors Rembrandts.

Les col·leccions particulars, principalment les americanes i les angleses, que hi tenen també una bella representació, i han contribuït a l'èxit de la commemoració cinquantena del Rijksmuseum.

trimoni no era massa sortós. Dificultats financeres, ocasionades, en part, per l'afirmació continuada del seu temperament de pintor, que no volia junyir-se als gustos imperants i intentava sols de perfeccionar la seva obra, l'obliguen a declarar-se en fallida l'any 1656.

Aquesta lluita amb el gust dels contemporanis, que durà fins a la seva mort, pren sovint proporcions tràgiques, per les conseqüències que té per al pintor. Mentrestant, aquest segueix perfeccionant-se i seguint solament les necessitats del seu temperament.

L'exposició actual d'Amsterdam és una exhibició de l'obra del pintor al llarg de la seva vida. Les tres seccions que la componen i pintures, dibuixos i gravats, permeten de fer-se càrrec exacte del valor immutable de l'art del pintor holandès.

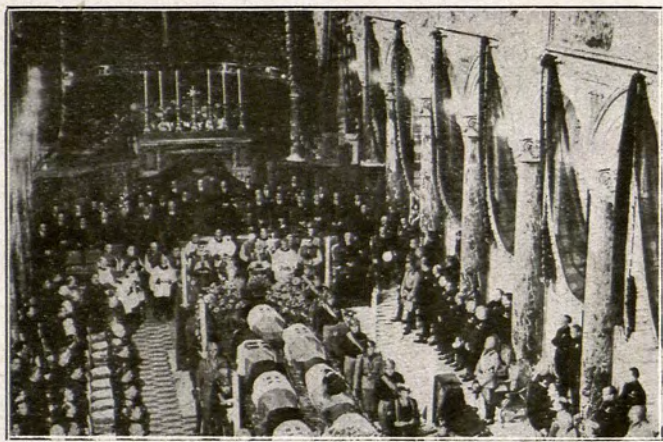
Deixant de banda els gravats, que procedeixen tots del *Rijks Prentenkabinet* d'Amsterdam, en les altres dues seccions han estat posats a contribució trenta-dos museus i col-

"Paisatge", de Rembrandt, exposat actualment al Rijksmuseum d'Amsterdam

A l'esquerra: El Bisbe anglès Mr. Morearty, que forma part de la caràena turística que ha visitat la nostra ciutat. Té 83 anys, i acompanya els 805 turistes que, procedents de Londres, visitaran els principals ports del Mediterrani (Fotografia Marco).—A la dreta: Els treballs de desembrossament prossegueixen. Sense interrupció i amb tota energia es fa tot el possible per salvar els obrers enterrats en l'enfonsament del metro a Berlín (Fotografia Keystone)

A l'esquerra: Un dels torns de Colònies Escolars de nenes de la parròquia de Nostra Senyora dels Angels, que estiuja a La Garriga.— A la dreta: Roma ha fet imposants funerals a les set desgraciades víctimes de l'accident ocorregut recentment, prop d'El Caire, a l'avió italià "S-81", en el qual moriren el ministre d'Ores Públiques. Un aspecte de l'església de San Marco. A la dreta, davant dels fèretres, el Sr. Mussolini. — (Fotografies Marco i Keystone)

Dos aspectes de la festa major de Sants. A l'esquerra, el carrer de Galileu a la sortida dels ciclistes que prengueren part en el Campionat de Barcelona.— A la dreta, el carrer de Badalona guarnit a guisa de sala de ball. — (Fotografies Puig Farran)

La delicada situació a què ha arribat el conflicte italo-egipcià, i el perill que aquest es convertís en italo-anglès, ha fet que Anglaterra prengui mesures de precaució a les seves posicions de la Mediterrània. La fotografia representa el moment de l'arribada a Malta de la flota mediterrània, que restarà estacionada allà

A l'esquerra: Un moment del discurs pronunciat pel Cardenal Van Roey davant els cent mil feijocistes que s'han reunit a Brusselles. — A la dreta: Amb motiu de la festa de Sant Esteve, Hongria celebra la seva festa nacional i els fidels preguen davant el monument de Budapest. — (Fotografies Keystone)

CONTES D'ESPLAI

HISTORIA DE CINC PESOLS

per HANS CRISTIAN ANDERSEN

UNA vegada hi havia cinc pèsols, ficats dintre una mateixa beina. Eren verds, i com que la beina també ho era, es figuraven que tot el món havia d'ésser d'aquest color. Es natural, al capdavant.

La beina va créixer i el mateix varen fer els pèsols, els quals, emmotllant-se a les circumstàncies, es varen posar de rengle. El sol escalfava la beina, i la pluja la tornava transparent, i, amb el bon temps, els pèsols esdevien més corpulents i maduraven d'enténement, fins al punt que arribaren a pensar que havien de complir alguna missió en aquest món.

—Estarà de Déu que ens hem d'estar sempre immòbils? —deia un. —No mancava altra cosa, que ens anquiloquéssim i ens tornéssim durs per no fer exercici! Vaja, em sembla que hi ha d'haver quelcom més al defora d'aquesta closca que ens serveix de presó.

Passaren algunes setmanes i els pèsols es tornaren grocs i la beina també.

—Ara tot el món és groc —deien, i potser no s'erraven.

De sobte sentiren una sotragada: era una mà humana que arrencava aquella fruita lleugerosa de la planta i la ficava dintre d'un sac amb altres molts de la mateixa classe.

—Gràcies a Déu! —exclamaren els cinc pèsols alhora — A la fi ens treuran d'ací.

I estaven radiants de joia i d'esperança.

—El que voldria saber ara —digué el més petit de tots cinc — és quin de nosaltres exercirà el millor paper al món; aviat ho veurem.

—Dones, mira: No succeirà més que el que Déu vulgui — replicà el més gran.

I, crac! s'obrí la beina. Els cinc pèsols van veure per primera vegada la llum del dia i, en rodolar, van caure a les mans d'un noi entremaliat.

—Quins pèsols més bons per al meu canó! — cridà. I en ficà un a la canya i el disparà tot seguit.

—Ja m'han llançat al món! — exclamà el pèsol — A veure si algun de vosaltres m'arribarà a atrapar.

Els altres pèsols no el sentiren perquè havia anat a parar molt lluny.

—Jo — digué el segon així que aquell vailet l'hagué llançat a l'aire en línia recta — arribaré fins al sol. El sol em sembla cosa molt bonica. Tenia el pressentiment que havia de posseir-lo.

—Nosaltres — pensaren els altres dos següents — allà on anem a caure ens posarem a jeure i dormirem una estona. Quina remor! Aquest soroll del món és prou per a marejar un mort!

I per bé que es van escórrer de les mans del noi, els va tornar a recollir, els ficà tots dos a la canya i els disparà junts.

—Millor! — cridaren en sortir — Així ens podrem ajudar mútuament i tindrem una sort molt diferent de la dels nostres germans.

—El que hagi d'esdevenir, esdevindrà — repetí el darrer pèsol, que era el més gran i més assenyat dels cinc, i va anar a caure damunt la teulada de la casa propera. Justament s'encaixà en l'escletxa d'una fusta posada al peu d'una finestra de la golfia. Va trobar-hi casualment una mica d'herbei i un xic de terra. I amagat entre l'herba no el veia ningú, sinó Déu, que no l'havia d'oblidar.

—Esdevindrà el que hagi d'esdevenir! — digué per tercera vegada, amb santa resignació. Anem a veure el que va succeir.

A la petita golfia vivia una pobra dona forta i treballadora, la qual durant el dia rentava plats, sortia a tallar llenya i feia altres treballs penosos per l'estil, sense assolir vèncer la pobresa. Deixava a casa, enfonsada al llit, una filla quelcom crescuda, tan bella com delicada, malalta de feia més d'un any, la qual lluitava entre la vida i la mort, sense que ni l'una ni l'altra es decidissin a endur-se-la.

—A la fi anirà a ajuntar-se amb la seva germaneta — pensava la mare sovint —. Tenia dues filles que amb l'obligació d'educar-les eren una càrrega potser excessiva. Déu és bo i va voler compartir-la amb mi i així se n'endugué una. Ai de mi! Almenys que em deixi aquesta. Potser, però, considera millor reunir-les al cel i em quedaré sola i abandonada!

La noia, però, no acabava d'acomodar-se d'aquest món. Patia amb paciència i resignació, sense mormolar de la seva sort. Era molt bona i es quedava sola a l'habitació, mentre la seva mare treballava tot el sant dia.

Arribà la primavera, i un d'aquells matins encisadors, en el moment que la mare es disposava a sortir com de costum, el sol llançà els seus primers raigs dolços i alegres a través de la finestra i els deixà caure molt prop del llit on jeia la pobra malalteta, la qual esguardà els vidres i digué:

—Mare: Què és aquella cosa verda de la finestra que es mou balancejada pel vent?

La bona dona obrí la finestra i contestà:

—Té! Si és un pèsol que ha germinat ací i està ple de fulletes verdes. Vés a saber ara com ha vingut a ficar-se en aquesta escletxa. Vaja, anima't. Aquesta mata serà el teu jardinet i et distreurà quan estiguis sola a casa.

I suauement va acostar el llit a la finestra perquè la malalta pogués observar la creixença. Després se'n va anar a treballar com cada dia.

Cap al tard retornava la mare a casa.

—Mare — digué la noia —. Conec que em posaré bona. El sol, amb el seu calor benèfic, m'ha reanimat. Veig que el pèsol va bé i jo faré com ell. M'alçaré del llit i donaré gràcies a Déu per haver-me portat aquest sol tan bo que em retorna la vida.

—Déu ho faci — contestà la mare, que no podia imaginar-se tanta ventura.

No obstant, se sentia agraïda envers el bri verd que acabava d'infondre, almenys a la nim de la seva filla, unes idees tan plaents, i, per tal d'evitar que el vent la doblegués, va posar-li una canya on es recolzava, i a més un fil perquè tal com anés creixent pogués pujar al seu gust. Com és natural, el pèsol no va rebutjar tan bons serveis.

—Es meravellós! Mira, filla meua, el pèsol treu botons — digué la bona dona, un matí, plena d'esperança, en recordar que la seva fi-

lla els darrers dies solia parlar amb més animació que abans, i que sense ajut de ningú havia arribat a asseure's al llit pel gust de contemplar la creixença del pèsol.

Al cap d'una setmana la noia va deixar el llit per primera vegada i romangué més d'una hora llevada. Es deixava banyar per la llum del sol esplèndid, amb la finestra oberta de bat a bat. El pèsol mostrava la seva primera flor blanca i rosada i la noia, per a la qual aquell dia fou de festa, diposità un bes a la corolla.

No cal dir com era de gran l'alegria de la mare.

—Ningú sinó la bondat de Déu — exclamava — podia deixar aquest pèsol a l'escletxa de la finestra, ni ningú com ell podia permetre que germinés per a tu, filleta de l'ànima, i per a omplir de joia el cor de la teua mare!

I somrient contemplava la bella flor, com si fos un àngel baixat del cel.

I els altres pèsols? — preguntà sens dubte el lector. Ara ho veurem.

El primer que es llançà al món tan confiat i cridant «A veure qui m'atrapa», va anar a caure a una teulada. El va veure un colom i se l'empassà sense fer cap compliment. El pèsol es trobà a l'interior del pap d'aquest ocell, molt pitjor que el profeta Jonàs al ventre de la balena.

Els dos mandrosos que no pensaven sinó a dormir, van tenir la mateixa fi. Així, almenys, varen servir de quelcom.

Quant al segon, que ple d'urc s'havia imaginat arribar fins al sol, caigué en una canal de teulada, en la qual va romandre setmanes i mesos cobert d'aigua bruta que el féu inflar desmesuradament.

—Com m'engreixo! — deia —. I que gros sóc! Em sembla que qualsevol dia esclatiré. Estic segur que a cap pèsol no li ha tocat la meua sort. Ja ho veig: d'entre els meus cinc germans jo sóc el que he tingut més talent.

La canal l'escoltava embadalida i li donava la raó.

La noia malalta, ensem, havia deixat definitivament el llit i treia el cap a la finestra amb uns ulls brillants de joia i una cara encesa de salut i, mentre ajuntava les mans per damunt de la flor d'aquell pèsol, donava gràcies a Déu per haver-l'hi enviat.

La canal, per la seva part, assegurava:

—Ningú no podrà treure'm la idea que el millor pèsol del món és el meu!

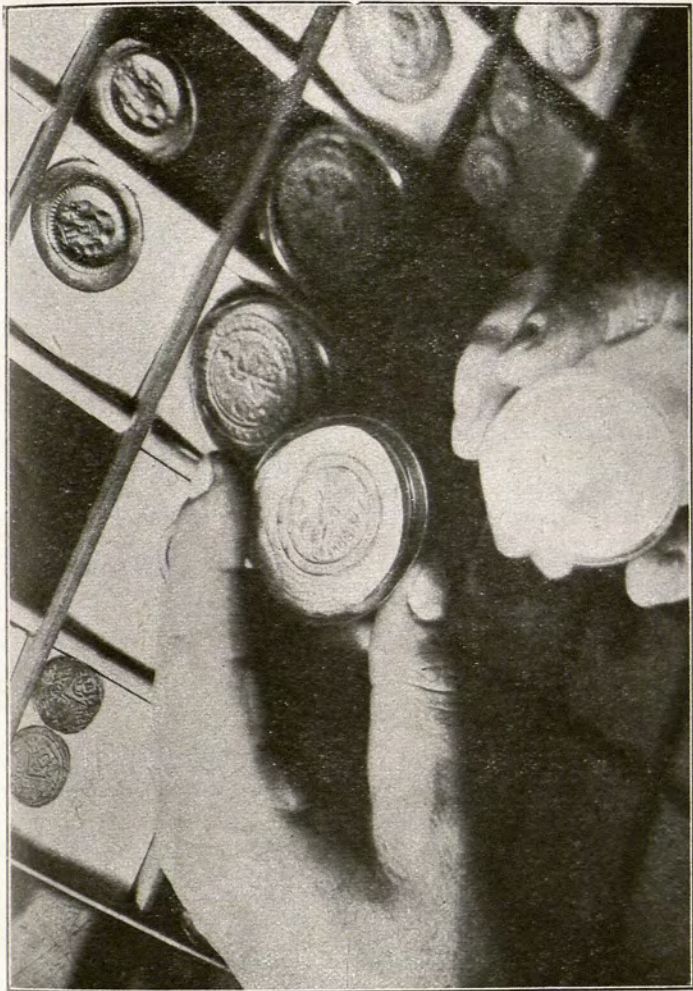
En el pròxim número publicarem «El Capità Ken», de Bertram Atkey

EL MAJOR COL·LECCIONISTA DE MONEDES EUROPEU

Moltes són a tot el món les colleccions numismàtiques de veritable importància i que desperten l'admiració de qui les visita. Poques, però, com les que hi ha a Europa, que és considerada el continent més ric en numismàtica. I de tot Europa, la col·lecció més curiosa, més nombrosa, antiga i valuosa és, indubtablement, la que posseeix el col·leccionista berlinès Ball, que ha consagrat tota la seva vida a la numismàtica, fins a tal punt que és considerat una primera autoritat en la matèria. Ball, home de grans mitjans, ha organitzat la seva col·lecció com un centre internacional d'intercanvi i d'informació sobre numismàtica. Tan ben organitzat ho té tot, que àdhuc disposa de tres consellers perits en la matèria, i té, a més, la millor biblioteca sobre numismàtica que es coneix.

Entre les monedes rares que posseeix el col·leccionista Ball, de

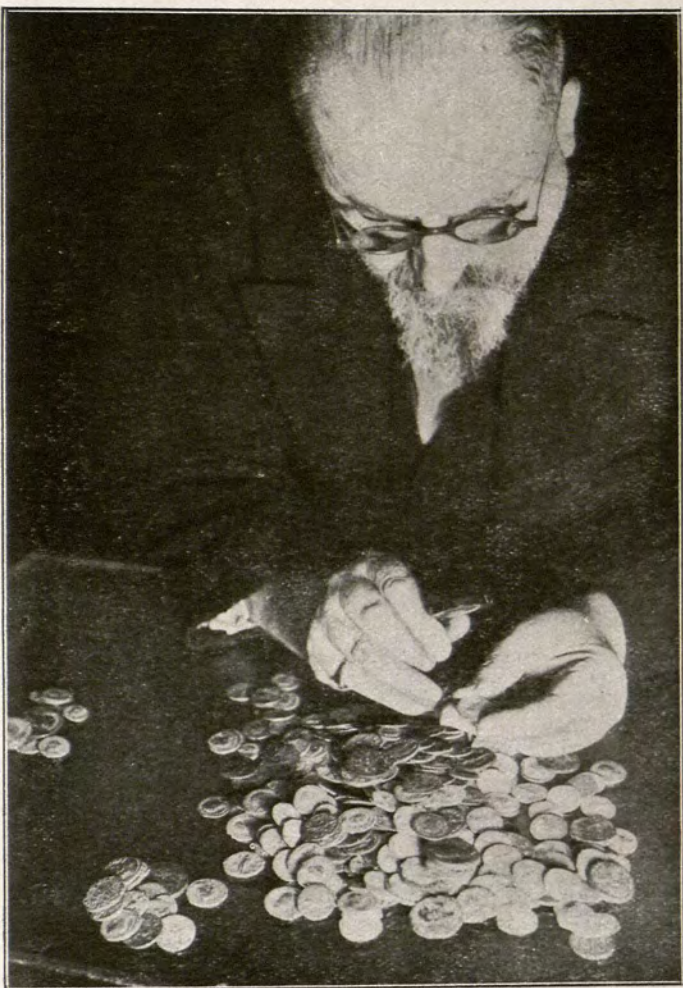
Una col·lecció numismàtica demana molta cura. Especialment, cal vigilar la classificació. Aquests calaixos amb caixetins i els estois — com el que es veu a la mà del col·leccionista en la fotografia — amb coberta transparent, són els més indicats

les quals només són coneguts els exemplars que té ell, podem fer esment d'una medalla d'or del Renaixement, feta per Tobias Wolf, i procedent del ducat de Weimar; una medalla octogonal, d'or, d'una princesa del Palatinat; una moneda d'or, de 4 ducats de Brandenburg-Ansbach, que era desconeguda fins ara; una moneda d'or amb la testa d'Alexandre Magne; una moneda d'or sueca, de l'Edat Mitjana; un exemplar únic d'un doble ducat, de Königsberg; un escut d'or de Münsterberg, desconegut fins ara; una moneda d'or de Filip de Macedònia, pare d'Alexandre Magne, etc.

Les monedes que arriben a la col·lecció de Ball passen per una sèrie d'estudis abans no són incorporades a la col·lecció i al catàleg. Diàriament, Ball rep comandes de tot el món i propostions de venda i canvi. El catàleg de Ball circula entre tots els aficionats del món.

Ball ha organitzat aquesta col·lecció amb totes les garanties de seguretat. Tenint en compte que posseeix exemplars únics que arriben a valer fins a 60.000 marcs i tot, les monedes de la seva col·lecció són guardades en grans cofres-forts i caixes de seguretat.

Són molts els col·leccionistes de numismàtica de tot el món que han anat a Berlín només que per estudiar l'organització moderníssima que Ball ha donat a la seva mundialment cèlebre col·lecció.

Les monedes, abans d'ésser incorporades a una col·lecció, passen per una sèrie d'exàmens, que permeten veure els defectes que tenen, inscripcions que porten i altres detalls, tots els quals són de gran importància per a la fixació del valor de la moneda

L'ONA ASCENDENT DELS POBLES DE COLOR

El conflicte italo-etíop, susceptible de tenir greus repercussions sobre la situació internacional si els membres de la Societat de Nacions no s'uneixen per imposar el respecte als compromisos internacionals i el manteniment de la pau, haurà provocat ja, sigui quina sigui la solució futura del conflicte, conseqüències inesperades per molts. Primerament tenim una manifestació de solidaritat pan-negra a favor d'Etiòpia: els negres evolucionats de les colònies franceses i britàniques, els antilians, i principalment els negres de Nord-Amèrica, tots tan diferents dels etiòps, s'han sentit colpits per l'amenaça que pesa sobre Etiòpia; és un fet ben nou aquesta solidaritat, que testimonia un gran progrés de l'ideal nacional i un desenvolupament del sentiment racial, en els quals no s'hauria cregut ara fa trenta anys.

L'amenaça italiana ha provocat un acostament notable entre poblacions diverses, sense distinció de religions.

Anem a assistir a una renovació de l'equilibri mundial i, com Sant Agustí, a una nova invasió dels bàrbars, en donar a aquesta paraula el seu sentit llatí, ço és, tots els que no eren romans?

Més encara que una comprensió exacta de les civilitzacions, cal considerar la ràpida evolució dels pobles i de les races que es transformen radicalment i tendeixen a emancipar-se sota la influència de les idees i dels tècnics occidentals. Seria ridícul i és impossible voler remuntar el corrent de la història: qui, doncs, coneix, sobre la terra, el pròxim esdevenidor dels nostres països de l'Europa occidental, atrafegats en les seves lluites intestines, mentre que a una velocitat ver-

Els imperialismes en pugna: la possibilitat d'una guerra a Abissínia posa en tensió tots els pobles de color. El príncep Saud, hereu del Hedjaz, unificà l'Àrabia i creà un veritable imperi. A l'altra fotografia veiem, reunides en una festa, les principals personalitats japoneses que dirigeixen l'imperialisme nipó a l'Àsia. Dos imperialismes de color que han manifestat llur simpatia per Abissínia, contra un altre imperialisme: l'italià (Fotografies Keystone)

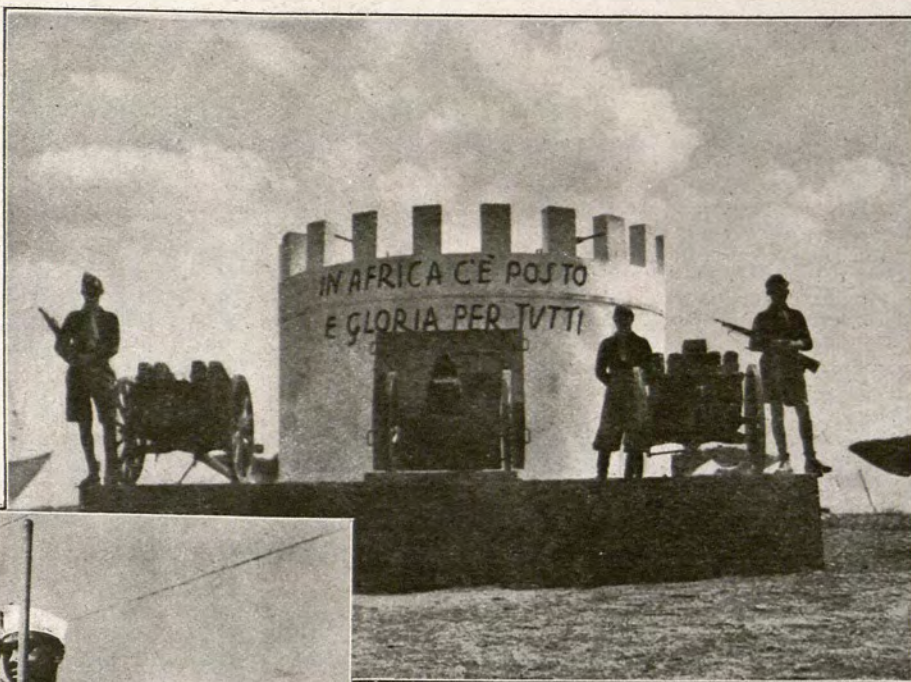
Una guerra italo-abissínia tindria notables contrastos. Fixeu-vos en els dos Estats Majors. L'italià, amb els grans estrategues del país; l'etiòp, amb les seves restimentes antiquades i els antics mitjans i procediments bèl·lics (Fotografies Keystone)

tiginosa el centre del món modern es desplaça vers l'Orient?

El conflicte italo-etíop ha estat per al Japó una excel·lent ocasió d'intervenir en proclamar la seva intenció de venir en ajut dels pobles de color. S'ha ressuscitat amb aquesta ocasió el fantasma del *perill groc*.

El conflicte italo-etíop ha reanimat aquesta querrel·la: la Itàlia hauria volgut que el Japó proclamés la seva neutralitat i publicà una declaració deformada de l'Ambaixador del Japó a Roma. Se sap el violent duel de premsa que s'originà amb aquest motiu. Una alta personalitat nipona de pas per París, definia ben recentment l'exacta posició del Japó en aquest afer: «El Japó no posseeix interessos polítics a Etiòpia: considera aquest país com independent; per tant, no pot romandre indiferent al que passa.»

Aquest personatge féu curioses i suggestives reflexions a propòsit del *perill groc*: «L'ac-

Els dos països possibles belligerants, es preocupen de la propaganda bèl·lica, per recollir forces. Vegeu als voltants de Roma, en un campament d'avantguarda, aquest forti de cartó i la inscripció: "A l'Àfrica hi ha lloc i glòria per a tots". Per altra banda, els infants abissinis que resideixen a Nova York s'ensinistren a fer la guerra. Són uns jocs massa tristos, per a uns infants
(Fotografies Keystone)

ció d'Itàlia no pot més que augmentar la confusió que existeix actualment a Europa. En lloc de preconitzar un acostament entre l'Orient i l'Occident, Mussolini sembla voler crear un antagonisme entre els dos, i simplement en nom dels seus interessos presenta el Japó com un bon emissari; altrament, els seus actes poden tenir conseqüències greus i afeblir l'Europa.»

No discutirem aquest punt de vista japonès, però convé assenyalar aquesta afirmació: Tots els imperialismes, siguin quins siguin, s'han de blasmar; així l'imperialisme japonès, que tendeix a envair la Xina i emparar-se de tots els mercats mundials, com l'imperialisme italià. Cal remarcar també que és una política extremadament perillosa oposar un imperialisme a un altre, i la Itàlia feixista podria provocar la unió dels nacionalismes indígenes.

En les reivindicacions italianes com en les reivindicacions japoneses, no tot és dolent: tots els pobles tenen dret a la vida i una certa expansió és legítima. Però cal que aquesta expansió es faci segons les regles de la moral i del dret internacional. Altrament, el món anirà cada dia més cap a un desencadenament brutal dels nacionalismes i dels racismes, mentre que les aspiracions justes dels països nous o renaixents, tant d'Orient com d'Occident, podrien, sense cap mena de dubte, trobar la seva realització en un acord de solidaritat i de bona voluntat mútua.

No vol dir això, però, que hàgim d'abandonar tota esperança en els bons oficis de la Societat de Nacions, tot i passar aquesta, certament, per un període d'aguda crisi.

Les tropes de xoc d'ambdós exèrcits. En una eventual guerra, aquestes forces d'avantguarda serien les primeres a regar el sòl amb sang. Observi's que els meharistes italians van en camells, perquè abans no s'arriba a la veritable Abissínia, a 3.000 metres, tot són sorral·ls. Després els caldran cavalls

L'AVIACIO COMERCIAL HOLANDESA

EL «FOKKER-F. XXXVI»

El conegut constructor holandès senyor Antoni Fokker, ha lliurat a la K. L. M. el «Fokker-F. XXXVI» monopla-quadrímotor de transport destinat a la línia Holanda-Índies Holandeses, després d'haver corregit petits defectes del prototipus, que han consistit en el reforç del revestiment dels extrems de l'ala, nou traçat dels tubs, sortida de gasos, modificació, canalitzacions de calefacció i subdividir

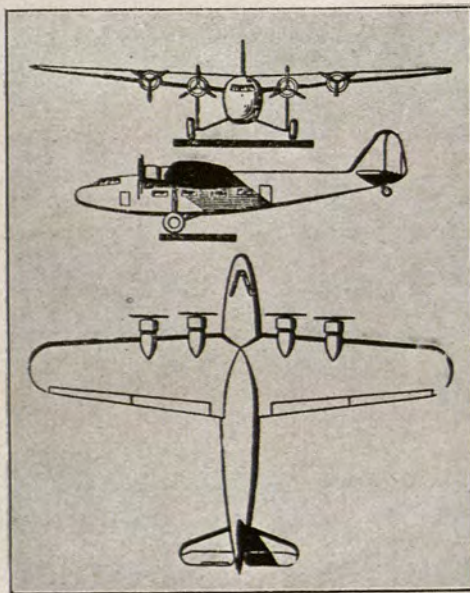

El famós constructor holandès senyor Antoni Fokker, al peu d'un dels seus avions

amb parets metàl·liques el dipòsit de gasolina per evitar els efectes de la massa del combustible.

En la construcció del nou enginy, no s'hi han variat els mètodes «mixtos» tan respectats pel senyor Fokker, o sigui a base de fusellatge amb tubs d'acer i ales amb estructuració de fusta.

Deixa, però, sorprendre, que el gran defensor del sistema «mixt» hagi adquirit la patent dels dos aparells americans «totalment metàl·lics» Douglas i Lockheed. Aquesta compra ha causat gran expectació als cercles aeronàutics, fins

Esquema del «Fokker-F. XXXVI»

Fotografia del «Fokker-F. XXXVI» construït expressament per a la línia Holanda-Índies Holandeses. Aquest bi monopla havia de prendre part a la cursa Londres-Melbourne, però no prengué la sortida a causa del retard que sofriren els seus assaigs

al punt que l'esmentat constructor s'ha vist obligat a donar una sèrie de conferències a diferents capitals, fixant a què obeeix el seu canvi de criteri. En el curs d'una d'elles, digué el senyor Fokker: «Si 22 Estats tenen llicència per construir els meus avions, per què jo no puc comprar-ne dues als altres països?» També remarcà que això no significa que renuncia a la construcció dels seus aparells, per a dedicar-se de ple a la confecció dels de «metall»; reconeix, però, que avui ha assolit una perfecció tal, que li mereix la més absoluta confiança, i és per aquest motiu que no té cap inconvenient a especialitzar-s'hi. El senyor Fokker té el convenciment que els americans estan molt per damunt dels constructors europeus respecte al perfeccionament d'avions íntegrament metàl·lics, i també en el que ateny al rendiment dels aparells. I és que la «velocitat» per als americans, és un factor primordial. Així com a Europa les grans capitals es troben a distàncies relativament curtes, als Estats Units existeixen centres comercials molt allunyats uns d'altres, i d'ací es desprèn que la rapidesa constitueix una economia de temps considerable. Per exemple: el tren tarda quatre dies a cobrir la distància de les costes neoiorkines a les de Sant Francisco de Califòrnia; per contra, els aparells comercials més moderns empenen unes 17 hores. En un altre aspecte, també els considera capdavanters: és en maquinària per a treballar la planxa de duralumini; en posseeixen variats models, i per cert accessibles, a preus reduïts. Només així és factible la realització del primer prototipus d'avió, amb un preu de cost molt per dessota dels que correntment obtenen els europeus. Això sí, els de l'altre Atlàntic, quan un aparell dona excel·lents resultats, les Companyies de tràfic aeri passen fortes comandes a la casa constructora, que en vista del seu encert, cada jorn augmenta més els mitjans d'«investigació», on les despeses que reporten, sols es poden resistir amb formidables capitals. En canvi, al Vell Món, esdevé que cada nació ha de construir el seu material propi per a les línies aèries, i en general, el seu expandiment comercial està influït per l'aviació militar. A més, els americans no es preocupen d'antuvi tant com els europeus, quan es tracta de la creació d'una línia aèria; els d'ací, alleguen «que cal fer-la en un indret on el tràfic sigui abundós», car de què servirien els avions si no hi hagués viatgers? La precedent consideració, els de l'altre costat, la creuen equivocada, puix que es dona el cas que la inauguració d'un servei aeri desperta les viles i ciutats, i aquestes són les primeres de donar senyal de vida, enviant els aeroports amb mercaderies, correu i passatges. De consegüent, d'aquesta forma s'ha obtingut un «tràfic» allí on no existia, així que l'avió hi ha tingut parada. Sobre aquest punt, el rol dels americans és més afortunat que el nostre.

No és gens d'estrany que el senyor Fokker, després de romandre als Estats Units per espai de 6 anys, visitant els principals tallers,

estudiant la construcció metàl·lica dels millors aparells, es declari favorable de la confecció en «metall».

Si ens fixem bé, deixant de banda les normes constructives «mixtes» del famós enginyer dels Països Baixos, veurem com el «Fokker-F. XXXVI» que descrivim, rep influències americanes. El dit quadrímotor té una capacitat de 32 passatgers en els trajectes europeus i de 16 en la línia a Batàvia, que per la seva duració exigeix un major confort, per la qual cosa cada viatger disposa d'un llitera, transformable sense esforç en butaques durant les hores del dia; comoditat que també gaudeix la tripula-

Interior del quadrímotor transformat en arió-llit en el curs d'un dels seus viatges nocturns

ció composta per 5 homes, dos pilots, mecànic i ràdio.

L'aparició d'aquest esplèndid monopla es deu a l'enorme augment de tràfic aeri que experimenten les línies holandeses en els anys darrers, especialment la que es dirigeix a les Índies, en la qual solament l'Administració de Correus d'Holanda té compromesos per cada vol setmanal 500 quilos de correspondència valorats en uns 2.600.000 florins anuals.

Fins ara, asseguraven el tràfic els aparells «F. XVIII», però resulten insuficients per a fer front a les necessitats d'una xarxa que compta amb un recorregut de 15.000 quilòmetres, una de les més extenses de la terra.

J. R. S

—Un duro demaneu per aquest acordió?... Però, que no ho veieu que és tot arrugat!...

RARESES DELS NUMEROS

S'escriu el número 12 345 679 (és a dir, totes les xifres en llur ordre correlatiu, deixant el 8).

Si es multiplica per 18, s'obté per resultat el número 222.222.222.

Si es multiplica per 27, s'obté: 333.333.333.

Si per 36, resulta: 444.444.444.

I així successivament, fins arribar a 999.999.999, que resulta si la multiplicació és per 81.

La xifra constitutiva del producte és sempre aquella amb la qual s'ha multiplicat 9 per a obtenir el multiplicador. Així: 18, és 9 x 2; 27, 9 x 3; 36, 9 x 4, etc.

Per acabar el experiments es divideix 111.111.111 per 9 i s'obté el número inicial 12.345.679.

Aquest fenomen explica els precedents

CIUTATS TENTACULARS

Nova York! Londres! París! Heus ací els noms que acuden irresistiblement a la imaginació quan s'evoquen les ciutats més poblades de l'univers.

Aquestes, d'una manera o altra ens són conegudes, però a ben segur que molts pocs saben quina és la ciutat de més extensió territorial.

No és ni París, ni Londres, ni Nova York. Inútil rumiar. És Debreczen.

Debreczen? Una ciutat hongaresa de 100.000 habitants, que s'estén sobre més de 950 quilòmetres quadrats.

Insospitable!

LA PROMOCIO D'OTTO

El jove arxiduc Otto de Habsburg, ha estat nomenat doctor en ciències econòmiques i socials de la Universitat belga de Lovaina.

El fill de l'emperador Carles, estudiava sota el nom de duc de Bar i presentava una tesi sobre l'auster tema: «El dret d'heretatge acostumat i codificat dels pagesos i la individualitat de la propietat territorial a Àustria».

El candidat al doctorat hagué de vèncer particulars dificultats a causa que els arxius austríacs li eren tancats.

Fou a Munic on hagué de reunir la principal documentació.

El conjunt de circumstàncies féu de la seva tesi una mena de cocktail internacional. L'arxiduc austríac es serví d'arxius bavaresos per a sostenir, en francès, una tesi davant un jurat belga.

UNES OQUES FAMOSES

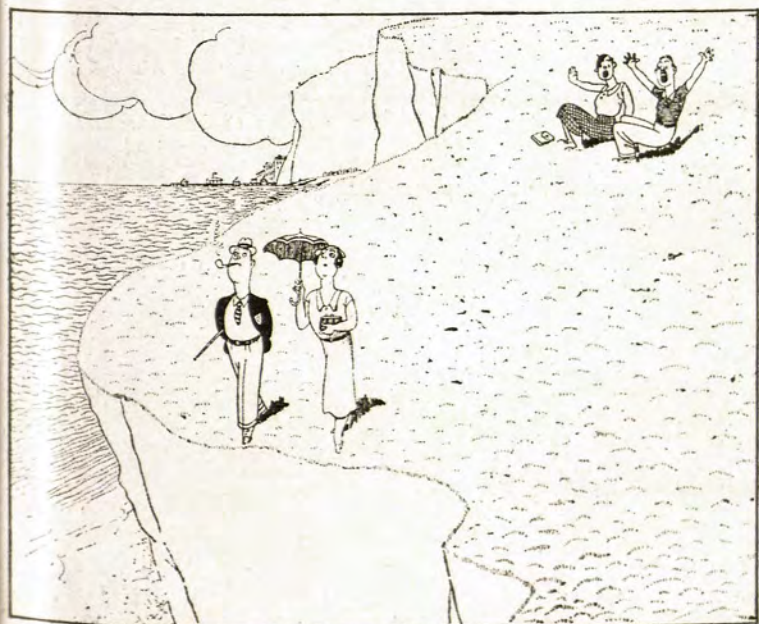
Les oques del Capitoli eren consagrades a Juno i es tenia cura d'elles en el cèlebre temple i ciutadella emplaçats a un dels set turons de Roma.

Aquestes oques, amb llurs crits previnueren els romans d'un assalt nocturn que traïdorament anaven a executar els gals.

EL JARDI DE LA TORRE

—L'any passat els pardals se'ns menjaren el pollastre, i aquesta temporada al seu lloc hi he fet aquest espantall de justa dura.

—Vés caminant i fes el distret, Ernest. No et tombis, deixa'ls cridar... Són aquell matrimoni tan poc distingit que viuen a la cambra del costat de la nostra, a l'Hotel.

(“The Humorist”)

EL NOU ARRIBAT

—Escolti, guàrdia. Voldria saludar uns amics des d'ací. No tenen pas postals amb vistes de l'establiment?

PNEUMOTORAX

No és pas qüestió de perdre el temps bo i parlant de la conveniència del pneumotòrax. L'educació general ja és prou estesa per a saber la utilitat d'aquesta operació.

Assecar el pulmó? No. Diríem millor que es comprimeix el pulmó, que se'l posa en estat de repòs. Es tracta d'un pulmó malalt que no podeu cicatritzar perquè no està mai quiet; el pulmó és un òrgan essencialment mòvil, puix que es contreu unes setze vegades per minut. Aquest moviment no fa més que dificultar la cicatrització de les llagues.

¿De quina manera podem tancar la caverna? ¿De quina manera podem obligar al repòs el pulmó malalt? Practicant en el sac pleural una insufllació gasosa. ¿Es dolorosa aquesta operació? No gens. El malalt que s'ha acostumat al pneumo ni se n'adona. Cada quinze dies el malalt va a casa el metge a demanar una nova reinsufllació.

¿Es necessari que l'altre pulmó estigui sa?

Es clar que sí, encara que el pneumo, cura les petites lesions que hi pugui haver a l'altre pulmó. Es donen casos en què el pneumotòrax és bilateral.

No sempre, però, pot fer-se el pneumotòrax, puix que és necessari que el pulmó no estigui enganxat a la pleura per les adherències patològiques. De totes maneres, algunes d'aquestes adherències es poden tallar. Així i tot, aleshores no sempre pot aconsellar-se el pneumotòrax.

El pneumotòrax no és pas la darrera paraula en el progrés de la lluita antituberculosa; però cada dia salva més vides, i més bons resultats s'obtingrien si els malalts es decidissin a anar a consultar el metge en notar els primers símptomes de la malaltia.

BIFTEC A LA CHATEAUBRIAND

Prepareu un biftec que sigui ben gruixut; piqueu-lo amb la mà de morter, assaoneu-lo i poseu-lo amb oli durant quatre o cinc hores. Aleshores poseu-lo a la paella, a poc a poc, durant vint minuts, tenint compte d'anar-lo girant. Serviu-lo amb patates bufades o fregides amb oli o mantega.

UN BON VINAGRE

El millor sistema per a tenir un bon vinagre és comprar un barril de vint litres. Poseu-lo a la cuina o en un lloc en què la temperatura sigui constant de 18 a 20 graus. A mesura que n'a-

neu treient vinagre, afegiu-hi igual quantitat de vi clar ben ric d'alcohol.

D'aquesta manera podreu tenir sempre un bon vinagre de primera qualitat, com no el podeu trobar enlloc.

TOFONES AL CALIU

Un cop les tingueu ben netes, emboliqueu-les amb sagí salat i amb pebre; emboliqueu-les, aleshores, amb quatre fulls de paper mullat amb aigua fresca. Poseu-les a coure al caliu ben calent. Als quinze minuts podeu treure-les i servir-les, retirant abans els dos primers fulls de paper.

MANERA DE RENTAR ELS VELS BRODATS DE LLANA

Els vels han de rentar-se com totes les robes delicades. Cal, doncs, deixar-los en remull en aigua sabonosa i tèbia. Si fos possible, seria millor descolorir les franges brodades i rentar-les a part, deixant-les en remull separatament en aigua tèbia lleugerament alcalinada, o sigui a la proporció d'una cullerada sopera per litre d'aigua.

LA FIDELITAT DEL CA

—No tinc sinó un amic jo en la terra: aquest!

—Un amic és un tresor inapreciable... I, per què no te'n compres més?

QUINZE A LA CONQUESTA D'UNA ILLA

Ai mar del Nord, no lluny de Cuxhaven, braç de Hamburg que es deixa caure a la riba esquerra de la desembocadura de l'Elba, hom troba en les cartes geogràfiques una petita illa, la de Neuwerk, moltes vegades no assenyalada pel seu nom.

Més enllà, la de Helgoland no és mai en oblit; hom ha fet prou estudis de les erosions que l'han anada minvant i ha recordat l'època reculada en què era tal volta unida a la terra ferma.

L'illa de Scharhörn és situada no lluny de la desembocadura de l'Elba

Els expedicionaris abandonen la nau que els ha dut fins a l'illa de Scharhörn

Terra! ha exclamat el jove

Entre totes dues, més negligida que elles, el que en podríem dir ja illa de Scharhörn, augmenta, al contrari, de dia en dia la seva extensió. Petit banc de sorra ahir, que lluita blanquinós al batre dels raigs del sol, avui presenta ja una massa ben distinta i una vegetació incipient comença a cobrir la seva superfície.

Heus ací que, no fa gaire — il·lusions juveníles —, els expedicionaris de Cuxhaven, en aprofitament de vacances, organitzaren una expedició a l'illa que creix d'hora en hora pel traüt de les onades. A aquest fi, un grup de quinze noiejaran el vaporet «Kranich», embarcats en el qual cadascun d'ells se sentia un argonauta.

Així devia ésser, perquè hom revestí l'expedició de certa espectacularitat. Just apuntava l'alba que, congregats els expedicionaris a se de tabal, motxilla a l'espatlla i precedits d'una bandera, anaren pujant a l'embarcació que vora el moli de Cuxhaven els esperava.

El més ardit, a proa, atentament sotjava l'horitzó, mentre els altres, aqueferats en la tasca que a cadascú es tenia assignada, esperaven el crit de: Terra! que, com un altre Colom, havia de llançar el guaita.

Després d'estones que es feien llargues, el crit desitjat va fendir l'aire; i poc temps s'hagué d'es-

La bandera, signe gloriós, és plantada

El possible tresor

córrer perquè uns bots caiguessin a l'aigua i conduïssin els intrèpids aventurers fins al lloc on, descalços, farien via per tal de fugir de les onades, bo i entrant terra endins de l'illa que havien d'explorar.

Més tard, terra conquerida, l'illa de Scharhörn seria agenciada per una senyera que voleiaria a mercè de l'oreig, voltada per les tendes dels expedicionaris.

Ningú no els disputaria la conquesta; l'illa era habitada únicament per algunes aus marines, que fugien a la presència dels exploradors i abandonaven la posta, que amorosament havien guardat fins aleshores.

Llançats a les platges solitàries de Scharhörn, fustots, que havien estat joguines de la mar, motivaren la curiositat dels que en aquells moments eren vinguts a trencar la quietud de l'illa: ara la caixa que podia ésser la del tresor dels pirates, de la rondalla, els feia neguitejar; ara la resta d'una embarcació, encara la branca que a manera d'estaca enfonçada en el sorral volien creure una fita, insignificant en comparança de la que record de l'expedició, i senyal de conquesta, aixecaven amb una cordada biga que l'ona, amb el seu vaivé de pen i deixa, els havia ofert.

Sol ponent, llevaren els expedicionaris les seves tendes, i altre cop a bord del «Kranich», feien via a Cuxhaven.

L'illa de Scharhörn reprenia el silenci torbat unes hores. A Cuxhaven, en comentar-se la gesta dels exploradors, hom feia recordança d'altres visites fetes a aquell indret.

La posta abandonada per les aus marines

La fita s'alça, senyal de domini